

Šifra kandidata:
A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

M 0 8 2 5 0 1 2 1 M

JESENSKI IZPITNI ROK
ŐSZI VIZSGAIDŐSZAK

GEOGRAFIJA FÖLDRAJZ

Izpitna pola 1

1. feladatlap

Obča geografia - Izbrane regije

Általános földrajz - Választott régiók

Petek, 29. avgust 2008 / 100 minut

2008. augusztus 29., péntek / 100 perc

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca. Izpitni poli je priložena barvna priloga.

Engedélyezett segédeszközök: a jelölt töltőtollat vagy golyóstollat hoz magával.

A jelölt két értékelő lapot is kap. A feladatlap egy színes mellékletet is tartalmaz.

SPLOŠNA MATURA
ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

Navodila kandidatu so na naslednji strani.

A jelöltnek szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

Ta pola ima 24 strani, od tega 4 prazne. Barvna priloga ima 2 strani.
A feladatlap 24 oldalas, ebből 4 üres. A színes melléklet terjedelme 2 oldal.

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na prvi strani in na ocenjevalna obrazca).

Izpitna pola vsebuje 34 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpišujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z nič (0) točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A JELŐLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát (a feladatlap első oldalának jobb felső sarkában levő keretbe és az értékelő lapokra)!

A feladatlap 34 feladatot tartalmaz. Összesen 60 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük az elérhető pontszámot is.

*Válaszait töltőtollal vagy golyóstollal írja a **feladatlap** erre kijelölt helyére! Válaszoljon mondat formájában, ne csak szavakkal vagy szó szerkezetekkel! Olvashatóan írjon! Ha tévedett, a leírtat húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a nem egyértelmű javításokat nulla (0) ponttal értékeljük.*

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk!

A1 – OBČA / ÁLTALÁNOS FÖLDRAJZ

1. Med naštetimi pojmi obkrožite **tri zunanje sile**, ki vplivajo na preoblikovanje površja:

*A felsorolt fogalmak közül karikázza be azt a **három külső erőt**, amely befolyásolja a felszín átfarmálódását.*

sončno sevanje / napsugárzás

denudacija / denudáció

preperevanje / mállás

akumulacija / akkumuláció

gravitacija / gravitáció

moč vode / a víz ereje

(1 točka/pont)

2. V tabelo vpišite **DA**, če je trditev pravilna, in **NE**, če je nepravilna.

*Írja a táblázatba az **IGEN** szót, ha az állítás helyes, illetve a **NEM** szót, amennyiben az helytelen.*

Trditev / Állítás	DA ali NE IGEN vagy NEM
Zunanji preoblikovalni procesi znižujejo višinske razlike na zemeljskem površju. <i>A külső felszínformáló folyamatok csökkentik a magaslati különbségeket a földfelszínen.</i>	
Mehansko preperevanje je najmočnejše na območjih z ekvatorialnim podnebjem. <i>A fizikai mállás az egyenlítői éghajlatú térségekben a legintenzívebb.</i>	
Denudacija je najizrazitejša na pobočjih s tanko plastjo preperine. <i>A denudáció a vékony rétegű málladékos lejtőkön a legláthatóbb.</i>	
V zgornjem toku reke, kjer je tok najhitrejši, prevladuje bočna erozija. <i>A folyó felső szakaszában, ahol a vízáramlás a leggyorsabb, az oldalazó erózió az uralkodó.</i>	

(2 točki/pont)

3. **Priloga 1 (Priloga k Izpitni poli 1)** prikazuje eno izmed oblik reliefa, ki je posledica preperevanja in ploskovnega odnašanja. Imenujte **reliefno obliko** in napišite **ime kamnine**, ki jo sestavlja.

*Az 1. sz. melléklet (az 1. sz. feladatlap melléklete) olyan domborzati formát ábrázol, amely a mállás és a felületi elszállítás következménye. Nevezze meg ezt a **domborzati formát** és az **öt alkotó kőzetet**.*

Reliefna oblika: _____

Ime kamnine: _____

Domborzati forma: _____

A kőzet neve: _____

(2 točki/pont)

4. **Priloge 2, 3 in 4 (Priloga k Izipitni poli 1)** prikazujejo različne reliefne oblike. Imenujte **vrsto erozije** ali **akumulacije**, ki je odločilno vplivala na **oblikovanje** posamezne reliefne oblike.

A 2., 3. és 4. sz. mellékletek (az 1. sz. feladatlap mellékletei) különböző domborzati formákat mutatnak be. Nevezze meg az erózió vagy akkumuláció azon fajtáját, amelynek meghatározó szerepe volt az egyes domborzati forma kialakulásában.

Priloga 2 / 2. sz. melléklet: _____

Priloga 3 / 3. sz. melléklet: _____

Priloga 4 / 4. sz. melléklet: _____

(2 točki/pont)

5. Opišite **vpliv** dveh **zunanjih preoblikovalnih procesov** na **nastanek** reliefne oblike, ki jo prikazuje **priloga 4 (Priloga k Izipitni poli 1)**.

Írja le a külső felszínformáló folyamatok két hatását annak a domborzati formának a kialakulására, amelyet a 4. sz. melléklet (az 1. sz. feladatlap melléklete) ábrázol.

1 _____

2 _____

(1 točka/pont)

6. Pojasnite dva razloga, zakaj je **tip reliefa**, ki mu pripada reliefna oblika v **prilogi 2 (Priloga k Izipitni poli 1)**, manj primeren za poselitev.

Magyarázza meg két okát annak, miért alkalmas kevésbé a benépesítésre az a domborzati forma, amelyet a 2. sz. melléklet (az 1. sz. feladatlap melléklete) ábrázol.

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

A2 – OBČA / ÁLTALÁNOS FÖLDRAJZ

7. Obkrožite črko pred **najustreznejšo** definicijo prometa.

Karikázza be azt a betűt, amely a közlekedés legpontosabb meghatározása előtt áll.

- A Promet je terciarna dejavnost, ki obsega prevoz z avtomobili, letali, ladjami in vlaki.
A közlekedés terciér tevékenység, amely gépkocsival, repülővel, hajóval és vonattal történő szállítást foglal magába.
- B Promet je terciarna dejavnost, ki obsega prevoz oseb in tovara ter prenos podatkov iz kraja v kraj.
A közlekedés terciér tevékenység, amely személyeket, árut és adatokat szállít egyik helyről a másikra.
- C Promet je storitvena dejavnost, ki obsega prevoz tovara in ljudi iz kraja v kraj.
A közlekedés szolgáltatás, amely áru- és személyszállítást jelent egyik helyről a másikra.
- D Promet je terciarna dejavnost, ki obsega javni in osebni prevoz iz kraja v kraj.
A közlekedés terciér tevékenység, amely köz- és egyéni szállítást jelent egyik helyről a másikra.

(1 točka/pont)

8. V tabelo vpišite **vrsto** prometa, ki mu ustrezajo navedene značilnosti.

Írja a táblázatba a közlekedés azon fajtáját, amelynek megfelelnek a felsorolt jellegzetességek.

Vrsta prometa A közlekedés	Naravne danosti Természeti adottságok	Primernost za prevoz Szállítási alkalmasság	Hitrost Gyorsaság	Cena Ár
	prilagaja se površju, vreme ga lahko zelo ovira <i>alkalmazkodik a felszínhez, az időjárás nagyon hátráltathatja</i>	za potnike in tovor na kratkih razdaljah <i>utas- és teher szállításra rövid távokon</i>	ustrezna na kratkih razdaljah <i>rövid távokon megfelelő</i>	najnižja na kratkih razdaljah <i>rövid távokon legalacsonyabb</i>
	strm relief ga močno omejuje <i>a meredek domborzat kifejezetten korlátozza</i>	za velike količine tovorov, za udoben in varen prevoz potnikov <i>nagy mennyiségű rakományokra, kényelmes és biztonságos utasszállításra</i>	ustrezna na večjih razdaljah <i>hosszabb távokra megfelelő</i>	nižja in energijsko varčna <i>alacsonyabb és energiatakarékos</i>
	primerne obale, mirne vode <i>megfelelő partok, nyugodt vizek</i>	za vse tovore in potnike <i>mindennemű áru- és utasszállításra</i>	nizka, a gospodarna <i>alacsony, de gazdaságos</i>	nizka <i>alacsony</i>
	velike površine za letališča, vreme ga ovira <i>nagy repülőtéri felületek, akadályozza az időjárás</i>	potniki, drag in pokvarljiv tovor <i>utasok, drága és romlandó áru</i>	najvišja <i>legmagasabb</i>	najvišja <i>legmagasabb</i>

(Vir: Kunaver, J., in drugi, 1997: Geografija za srednje šole, str. 233. DZS. Ljubljana)

(2 točki/pont)

9. Opišite dva vpliva **letalskega** prometa na **okolje**.

Írja le a légi forgalom két környezeti hatását.

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

10. Avstralija ima okoli 400 letališč z rednim potniškim prometom. Opišite **vzrok** za veliko letališč.

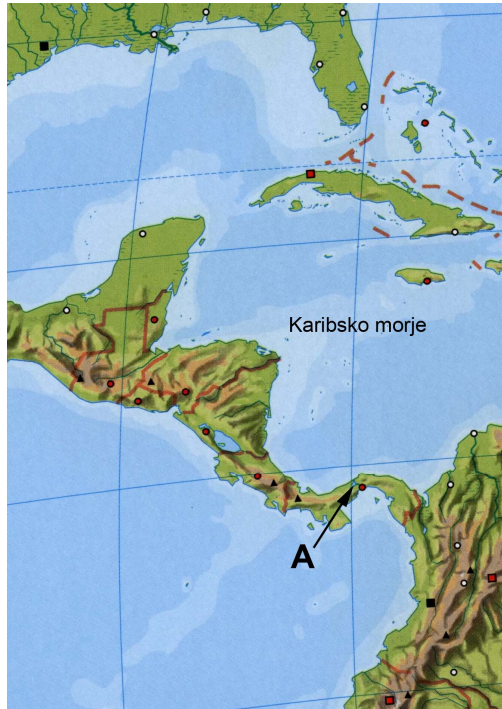
Ausztráliának kb. 400, állandó utasforgalommal rendelkező reptere van. Mi az oka a sok repülőtérnek?

(1 točka/pont)

11. Poimenujte **prekopa**, ki sta na **karti 1** in **2** označena s črkama **A** in **B** ter pojasnite **vlogo prekopa B v gospodarstvu evropskih držav**.

Nevezze meg azt a két **csatornát**, amelyeket az **1. sz. és 2. sz. térképeken A és B** betűvel jelöltünk, valamint magyarázza meg a **B csatorna szerepét az európai országok gazdaságában**.

Karta 1 / 1. sz. térkép

(Vir: Atlas nemih zemljevidov sveta, str. 34. Mladinska knjiga. Ljubljana, 2006)

Karta 2 / 2. sz. térkép

(Vir: Atlas nemih zemljevidov sveta, str. 28. Mladinska knjiga. Ljubljana, 2006)

A _____

B _____

Pojasnitev / Magyarázat: _____

(2 točki/pont)

12. Napišite dve **storitvi**, ki ju omogoča **svetovni splet** (internet), in opišite njegov vpliv na **spreminjanje življenja** ljudi.

*Írjon le két olyan **szolgáltatást**, amelyet a **világháló** (internet) tesz lehetővé. Milyen hatással van az emberek **életének változására**?*

Storitvi / Szolgáltatások:

1 _____

2 _____

Opis vpliva / A hatás leírása: _____

(2 točki/pont)

B1 – SVET / A VILÁG

13. Reke v levem stolpcu smiselno povežite s trditvami v desnem tako, da pred vsako trditev **vpišete ustrežno številko** reke.

A bal oldali oszlopban lévő folyók előtti számot írja értelemszerűen a jobb oldali állítások elé.

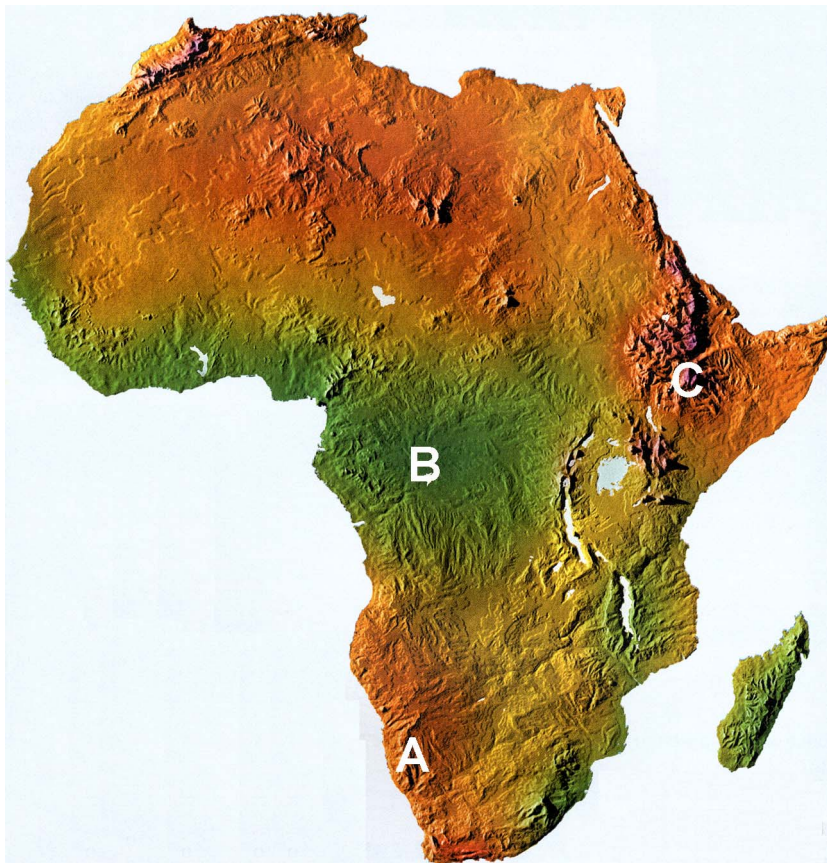
1 Nil
<i>Nílus</i>	_____	Izliva se v Gvinejski zaliv.
<i>A Guineai-öbölbe torkollik.</i>
2 Niger	_____	Teče skozi puščavo Namib.
<i>A Namib-sivatagon át folyik.</i>
3 Kongo
<i>Kongó</i>	_____	V delti je nastalo eno najgosteje poseljenih območij v Afriki.
<i>Deltájában Afrika egyik legsűrűbben lakott térsége alakult ki.</i>
4 Zambezi
<i>Zambézi</i>	_____	Ima največje porečje med afriškimi rekami.
<i>Az afrikai folyók közül neki van a legnagyobb vízgyűjtő területe.</i>
5 Oranje		

(2 točki/pont)

14. K črkam, ki na **karti 3** označujejo območja v Afriki, pripišite prevladujoči **tip prsti**.

A 3. sz. térképen betűk jelölik Afrika egyes térségeit. Írja a betűkhöz az uralkodó talajtípust.

Karta 3 / 3. sz. térkép

(Vir: Bahar, I., in drugi, 2000: Geografija za 8. razred devetletke, Delovni zvezek, str. 20. Mladinska knjiga. Ljubljana)

A _____

B _____

C _____

(2 točki/pont)

15. **Obkrožite podnebje**, v katerem afriško prebivalstvo najpogosteje ogrožajo **suše**, in **opišite** en naravnogeografski in en družbenogeografski **vzrok** zanje.

Karikázza be azt az **éghajlattípust**, amelyben leggyakrabban sújtja az afrikai lakosságot az **aszály**. **Írja le** ennek egy természetföldrajzi és egy társadalomföldrajzi **okát**.

Sredozemsko podnebje
Mediterrán éghajlat

Tropsko suho podnebje
Szárazt trópusi éghajlat

Tropsko polsuho podnebje
Félszáraz trópusi éghajlat

Naravnogeografski vzrok: _____

Természetföldrajzi ok:

Družbenogeografski vzrok: _____

Társadalomföldrajzi ok:

(3 točke/pont)

16. Razviti svet pomaga odpravljati posledice suš v Afriki s **humanitarnimi akcijami**. Razložite, zakaj tovrstna pomoč **ni dovolj uspešna**.

*Az aszály következményeit Afrikában a fejlett világ **humanitárius akciókkal** próbálja enyhíteni. Magyarázza meg, miért **nem eléggé sikeres** az ilyen segítség.*

(1 točka/pont)

17. Z **dvema primeroma** pojasnite, kako bi poleg pomoči v hrani in zdravilih še lahko **pomagali** lačnim v Afriki.

*Magyarázza meg két példával, hogy az élelmiszer- és gyógyszerküldeményeken kívül miként lehetne még **segíteni** az afrikai éhezőket.*

1 _____

2 _____

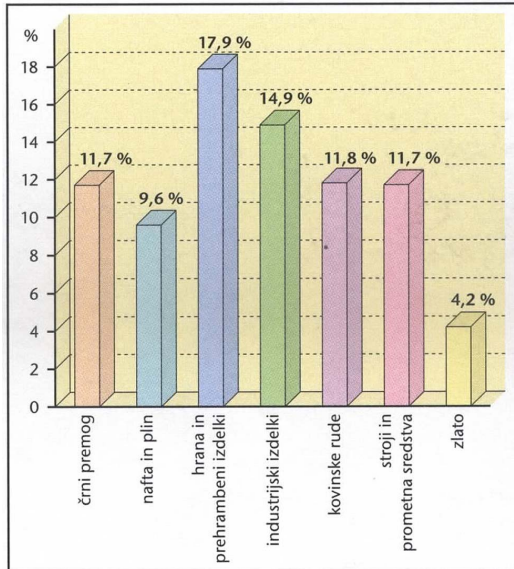
(2 točki/pont)

B2 – SVET / A VILÁG

18. **Graf 1** prikazuje sestavo avstralskega izvoza za leti 2001 in 2002. Zakaj je ta izvoz bolj podoben izvozu **držav v razvoju**?

Az **1. sz. grafikon** az ausztrál export összetételét ábrázolja 2001-ben és 2002-ben. Miért hasonlít ez az export inkább a **fejlődő országok** exportjára?

Graf 1 / 1. sz. grafikon

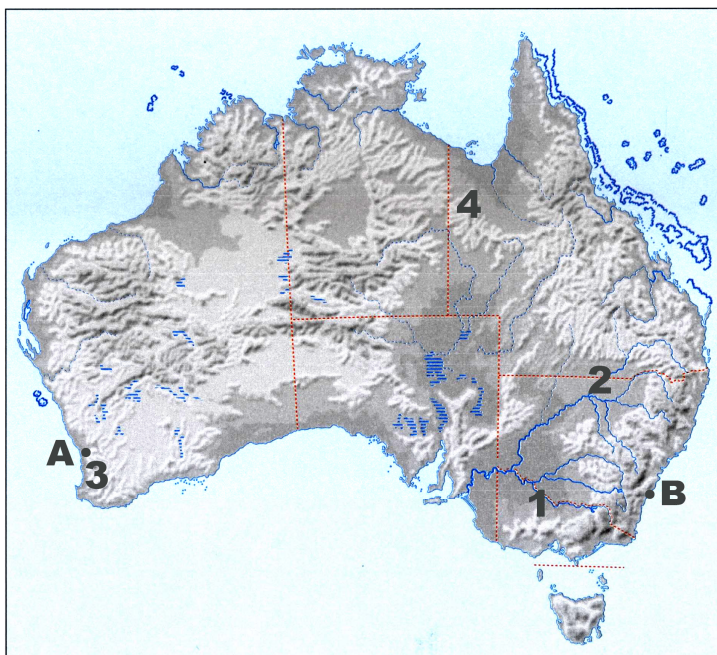
(1 točka/pont)

(Vir: Senegačnik, J., 2004: Svet, str. 129. Modrijan. Ljubljana)

19. Na **karti 4** so s številkami od 1 do 4 označena območja s prevladujočimi oblikami kmetijstva. K posamezni obliki kmetijstva napišite ustrezno **številko območja**.

A **4. sz. térképen** 1-től 4-ig terjedő számok jelölik az uralkodó mezőgazdasági forma szerinti térségeket. Írja a megfelelő **térség számát** az egyes mezőgazdasági formához.

Karta 4 / 4. sz. térkép

- _____ sredozemsko kmetijstvo mediterrán típusú mezőgazdaság
- _____ ekstenzivna govedoreja külterjes szarvasmarhatenyésztés
- _____ tržno žitno poljedelstvo piacra irányuló gabonatermesztés
- _____ ekstenzivna ovčereja külterjes juhtenyésztés

(2 točki/pont)

(Vir: Senegačnik, J., 2004: Svet, Delovni zvezek, str. 48. Modrijan. Ljubljana)

20. Na območju tržnega žitnega poljedelstva so **družinske farme**, ki pa se večinoma ukvarjajo še z **dodatno kmetijsko panogo**. Napišite katero in opišite, zakaj ne pridelujejo samo **pšenice**.

*A piacra irányuló gabonatermesztés térségében **családi farmok** találhatók, de ezek többnyire még **más mezőgazdasági ágazattal** is foglalkoznak. Írja le, melyikkel, valamint annak okát, hogy miért nem csak **búzát** termesztenek.*

Kmetijska panoga / Mezőgazdasági ágazat: _____

Vzrok / Ok: _____

(2 točki/pont)

21. Veliko število ovac lahko negativno vpliva na pokrajino, kjer se pasejo. Napišite, kateri naravni **negativni proces** lahko sprožijo ali pospešijo.

*A juhok nagy száma negatívan befolyásolhatja azt a tájat, ahol legelnek. Írja le, melyik **negatív** természetes **folyamatot** indíthatják el, illetve fokozhatják.*

Proces / Folyamat: _____

(1 točka/pont)

22. Napišite **dve naravni nesreči**, ki pogosto prizadeneta Avstralijo.

*Írjon le **két** olyan **természeti katasztrófát**, amely sűrűn sújtja Ausztráliát.*

1 _____ 2 _____

(1 točka/pont)

23. Imenujte avstralski mesti, ki sta na **karti 4** označeni s črkama **A** in **B** ter navedite dve razliki, po katerih se **avstralska milijonska mesta** razlikujejo od milijonskih mest v Afriki.

*Nevezze meg a **4. sz. térképen A** és **B** betűvel jelölt ausztrál várost, valamint soroljon fel két olyan különbséget, amelyek alapján megkülönböztethetők az **ausztrál milliós városok** az afrikai milliós városoktól.*

A _____ B _____

Razliki / Különbségek:

1 _____

2 _____

(3 točke/pont)

C1 – EVROPA / EURÓPA

24. Na karti 5 s poudarjeno črto označite **severni tečajnik** in napišite njegovo geografsko širino.

Jelölje meg egy vonallal az 5. sz. térképen az északi sarkkört. Írja rá annak földrajzi szélességét is.

Karta 5 / 5. sz. térkép

(Vir: Atlas nemih zemljevidov sveta, str. 6 in 7. Mladinska knjiga. Ljubljana, 2006)

Geografska širina / Földrajzi szélesség: _____

(2 točki/pont)

25. Dopolnite spodnje povedi.

Egészítse ki a hiányzó szöveget.

Švedski in norveški jezik sodita v skupino _____ jezikov,

finski in estonski jezik sta _____ jezika,

litovski in latvijski jezik pa uvrščamo med _____ jezike.

V Severni Evropi prevladuje _____ vera.

A svéd és norvég nyelv a/az _____ nyelvcsaládhoz

tartozik, a finn és az észt nyelv pedig a/az _____ .

A litván és a lett nyelvet a/az _____ nyelvekhez soroljuk.

Észak-Európában a/az _____ vallás van leginkább

elterjedve.

(2 točki/pont)

26. Naštejte **naravni nesreči**, ki najbolj ogrožata prebivalstvo **Islandije**, in opišite vzrok teh nesreč.

*Soroljon fel két olyan **természeti katasztrófát**, amelyek leginkább sújtják **Izland** lakosságát, majd írja le ezek okát.*

Naravni nesreči / *Természeti katasztrófák:*

1 _____ 2 _____

Vzrok / *Ok:* _____

(2 točki/pont)

27. Evropske države imajo različen delež priseljencev. Pojasnite vzrok za **manjši** delež **tujih** priseljencev v **nordijskih** državah.

*A bevándorlóknak az európai országokban különböző aránya van. Magyarázza meg, miért **kisebb** a **külföldi** bevándorlók aránya a **nordikus** államokban.*

(1 točka/pont)

28. Navedite **alternativni vir** energije, ki ga izkoriščajo na **Danskem**, in opišite eno izmed **naravnih danosti**, ki omogoča izkoriščanje tega vira.

*Írja le a **Dániában** használt **alternatív energiaforrás** nevét, majd ismertessen egy **természeti adottságot**, amely lehetővé tesz e forrás kihasználását.*

Alternativni vir / Alternatív forrás: _____

Opis / Leírása: _____

(2 točki/pont)

29. Pojasnite vzrok, zaradi katerega je **poraba energije** na prebivalca v **nordijskih** državah **višja** kakor v drugih evropskih državah.

*Magyarázza meg annak okát, ami miatt az egy főre jutó **energiahasználat magasabb** a **nordikus** államokban, mint a többi európai országban.*

(1 točka/pont)

C2 – EVROPA / EURÓPA

30. Na prilogi 5 (Priloga k Izpitni poli 1) so s črkami označene pokrajinske enote Jugovzhodne Evrope. Imenujte označene pokrajinske enote.

Délkelet-Európa tájegységei betűkkel vannak jelölve az 5. sz. mellékleten (az 1.sz. feladatlap melléklete). Nevezze meg az így megjelölt tájegységeket.

A _____

B _____

C _____

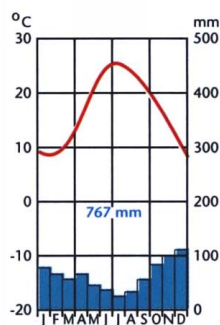
D _____

(2 točki/pont)

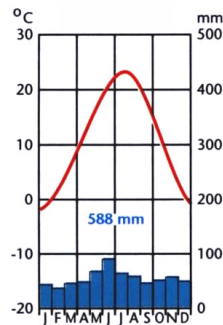
31. Klimograma 1 in 2 prikazujeta letno razporeditev temperatur in padavin za Hvar in Bukarešto. Imenujte podnebna tipa in napišite prevladujočo vrsto padavin po nastanku v Bukarešti poleti.

A hőmérsékletek és a csapadék éves eloszlását Hvaron és Bukarestben az 1. és 2. sz. klímadiagramok ábrázolják. Nevezze meg a két éghajlati típust, és írja le, keletkezését tekintve milyen az uralkodó csapadékfajta Bukarestben nyáron.

Klimogram 1 / 1. sz. klímadiagram

Klimogram 2 / 2. sz. klímadiagram

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Evropa, str. 150. Modrijan. Ljubljana)

Hvar: _____

Bukarešta / Bukarest: _____

Vrsta padavin / Csapadékfajta: _____

(3 točke/pont)

32. Turizem na **Hrvaškem** je ena izmed vodilnih gospodarskih dejavnosti tudi zaradi številnih kulturnih spomenikov in naravne dediščine. Spodaj navedenim turističnim krajem oziroma območjem pripišite, ali turizem temelji na **kulturnih spomenikih ali naravni dediščini**.

*A számtalan kulturális emlékműnek és a természeti örökségnek is köszönhetően a turizmus Horvátország egyik vezető gazdasági tevékenysége. Írja a felsorolt idegenforgalmi központokhoz, illetve térségek mellé, vajon **kulturális emlékműveken** vagy **természeti örökségen** alapul-e a turizmus.*

Dubrovnik: _____

Kornati: _____

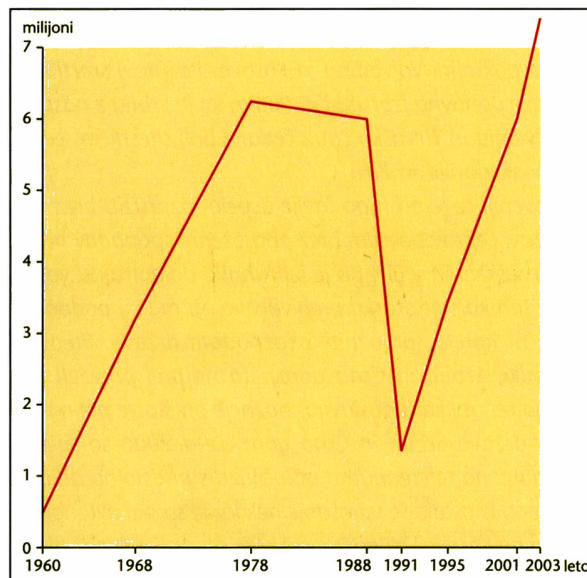
Plitvička jezera: _____

(1 točka/pont)

33. **Graf 2** prikazuje gibanje števila **tujih turistov** na **Hrvaškem** v obdobju **1960–2001**. Napišite leto **drugega najmanjšega** obiska tujih turistov po 2. svetovni vojni in navedite glavni razlog za ta upad.

*A külföldi turisták számának változását Horvátországban az 1960–2001-es időszakban a 2. sz. grafikon ábrázolja. Írja le azt a 2. világháborút követő évet, amikor az odalátogató külföldi turisták száma a **második legkisebb** volt.*

Graf 2 / 2. sz. grafikon

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Evropa, str. 153. Modrijan. Ljubljana)

Leto / Évszám: _____

Vzrok / Ok: _____

(2 točki/pont)

34. Hrvaška obala je primerna za razvoj **navtičnega turizma**. Opišite **nastanek obale** in zakaj je ta obalni tip primeren za razvoj tovrstnega turizma.

*A horvát tengerpart alkalmas a **nautikus turizmus** fejlődésére. Írja le, hogyan **keletkezett a tengerpart**, és miért alkalmas ez a parttípus az ilyen turizmus fejlődésére.*

Nastanek obale / A tengerpart keletkezése: _____

Razlaga / Magyarázat: _____

(2 točki/pont)

Prazna stran
Üres oldal

Prazna stran
Üres oldal

Prazna stran
Üres oldal

Prazna stran
Üres oldal